

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Мария Миланова

« Effets des politiques et des idéologies linguistiques sur les pratiques langagières et discursives des minorités en Bulgarie et en France » /„Отражение на идеологиите и политиките за езика върху езиковите и дискурсивни практики на малцинства в България и Франция“

от проф. д.ф.н. Красимира Алексова, Катедра по български език, Факултет по славянски филологии, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“

1. Обща характеристика на кандидата

Назначена съм за член на научното жури по защитата на дисертационния труд на Мария Миланова на тема « Effets des politiques et des idéologies linguistiques sur les pratiques langagières et discursives des minorités en Bulgarie et en France » /„Отражение на идеологиите и политиките за езика върху езиковите и дискурсивни практики на малцинства в България и Франция“ със заповед на Ректора на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ № РД-38-608/10.11.2022 г. М. Миланова е родена през 1986 г., завършила е бакалавърска степен на специалност „Френска филология“ през 2009 г., а след това през 2011 г. магистърска програма „Европейско публично управление“ във Висше франкофонско училище за администрация и управление ESFAM в сътрудничество с Университета в Лиеж, Белгия. През 2017 г. завършва и магистърската програма „Франкофония, многоезичие и межкултурна медиация“ към Факултета по класически и нови филологии с дипломна работа „Многоезичието в малцинствена среда. Случаят на едно ромско семейство в България“. През 2018 г. е назначена на докторантура под двойно научно ръководство в сътрудничество с Университета Париж Сите. Научни ръководители са доц. д-р Георги Жечев и проф. Сесил Каню.

2. Характеристика на дисертационния труд и неговите приноси

Дисертационният труд е написан на френски език. Той е логично структуриран, като изборът да се отделят две части, е напълно оправдан, тъй като в първата се представя теоретичната рамка и контекстът на изследването, а във втората се акцентира върху

методологията на етнографското теренно проучване, съставянето на корпуса от емпирични данни и се коментират тези данни от гледна точка на избраната теоретична перспектива.

Смятам, че за първи път у нас се защитава дисертационен труд, който следва основните постановки на критическата социолингвистика с първи изследовател Моника Хелър и на политическата социолингвистика в разбиранията на Сесил Каню. Смятам, че в дисертационния труд се е получило едно успешно съчетаване на тези направления, което е довело до положителен резултат в реализацията на целите и задачите на дисертацията.

Положителна черта на дисертационния труд е формулирането още в началото на хипотезите, които се проверяват чрез емпиричното етнографско теренно проучване. Авторката се концентрира върху езикови и дискурсивни практики на една ромска група – бургуджии от гр. Невски (кодирано название), които имат различно местожителство – в България и във Франция. Търси се връзката между социалните репрезентации и възпроизвеждането на идеологически изградената диференциация в обществото. Целта е да се разгледат процесите на хомогенизиране, категоризиране, рематизация и есенциализация на българското ромско население.

От дисертационния труд личи отлично познаване на научната литература по въпроса, но в него откривам не последователно представяне на изследвания във връзка с темата на дисертацията, а съпоставки и коментари там, където се разглежда съществен от теоретическа гледна точка въпрос. Ясно е очертано и виждането на дисертантката.

Първата част се стреми да даде отговори на въпросите по какъв начин идеологиите за езика се проявяват в речта и какви социолингвистични процеси се наблюдават в резултат на това проявление. Затова се разглеждат понятията *идеология*, *езикови практики* и *езикова материалност*. В тази част авторката се спира на различни социолингвистични течения, за да аргументира предпочитанията към политическата социолингвистика на Сесил Каню.

Втората част се състои от три глави, които логично представят теренното проучване, методологията и корпуса в основата на емпиричното изследване. Открити са три тематични оси, които са част от емпиричното изследване. Те отговарят на целите и задачите на дисертационния труд. Методологията е ясно описана и тя напълно следва подходите в политическата социолингвистика на Каню.

В работата са използвани аудио- и видеозаписи, текстове, закони, статии, медийни дискурси и преки наблюдения на изследователката. Като интерпретативен метод се използват и постижения на критическата социолингвистика на Моника Хелър.

Дисертантката достатъчно експлицитно е представила организация на корпуса от данни. Анализите на данните са представени в три глави от втора част. Анализират се данни, събрани в училище, проследяват се процеси на социална диференциация в българското общество и се коментират социалните трансформации чрез езика. Авторката представя в Седма глава от II част формирането на хомогенизиращи и категоризиращи дискурси по отношение на ромките деца в речта на работещи в сферата на образованието и анализ на ситуации в клас. В Осма глава от II част се наблюдават механизмите на категоризация, хомогенизация, есенциализация и социално отчуждение на българските роми. За емпирична база данни служат гледни точки на жители на гр. Невски, които коментират собствената си позиция по отношение на другите. В Девета глава от II част се анализират индивидуални езикови практики, за да се наблюдават процесите на лингвистична географизация, на лингвистична йерархизация и на регистрово позициониране. Понятията, с които си служи авторката, са ясно и еднозначно формулирани, като на всяко от явленията е отделена самостоятелна подчаст.

Смятам, че дисертантката е постигнала поставените си цели и задачи. Разработила е един оригинален и приносен дисертационен труд, който има безспорни приноси в областта на социалингвистиката.

По темата на дисертационния труд са направени 3 научни публикации в достатъчно реномирани издания, което да даде възможност на интересуващите се да се запознаят с важни аспекти от дисертационния труд.

Авторефератът отразява адекватно научните постижения във всички части на дисертационния труд и неговите приноси.

3. Заключение

Въз основа на изтъкнатите приноси в дисертационния труд на Мария Миланова « Effets des politiques et des idéologies linguistiques sur les pratiques langagières et discursives des minorités en Bulgarie et en France » убедено предлагам да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в научно направление 2.1. Филология. Романски езици (Социалингвистика на френски език).

23.11.2022 г.

София

Подпис:

(проф. д.ф.н. Красимира Алексова)